
Kyrkomötet
Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2018:15

Konfirmation som valbarhetskriterium

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2018:83 vari föreslås en sådan ändring i kyrkoordningen att konfirmation blir ett valbarhetsvillkor för att kunna väljas till ett uppdrag som förtroendevald i Svenska kyrkan. Utskottet ser inte konfirmation som ett relevant valbarhetskriterium och föreslår därför att motionen ska avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:83.

Motionens förslag

Motion 2018:83 av Johan Blix, Konfirmation som valbarhetskriterium

Kyrkomötet beslutar att första meningen i 33 kap. 4 § i kyrkoordningen ska lyda: ”Valbar till uppdrag som förtroendevald i Svenska kyrkan är den som tillhör Svenska kyrkan, är döpt och konfirmerad samt fyller 18 år senast på dagen för valet.”

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2018:83 i Ln 2018:12y, *bilaga 1*.

Yttrande från Kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över motion 2018:83 i Kn 2018:6y, *bilaga 2*.

Bakgrund

I Svenska kyrkans centralstyrelsens skrivelse till 1999 års kyrkomöte med förslag till kyrkoordning, CsSkr 1999:3 s. 2–70 ff., finns ett avsnitt med rubriken Konfirmationens betydelse för kyrkliga uppdrag. Där motiveras det förslag som sedan kom att genomföras när beslutet fattades om kyrkoordningen, nämligen att konfirmation inte skulle vara ett kyrkorättligt reglerat krav för allmänna kyrkliga uppdrag men att den som vigs till ett uppdrag inom kyrkans vigningstjänst ska vara konfirmerad. En bakgrund fanns i betänkandet *Konfirmationens innebörd och betydelse för kyrkliga uppdrag* (Svenska kyrkans utredningar 1995:6). Utredningen föreslog att konfirmationen inte skulle ställas som ett villkor för några kyrkliga uppdrag. Utredningsgruppen motiverade sitt förslag främst genom att peka på dopets ställning.

Vårt uppdrag avser frågan om det är rimligt och lämpligt att ställa upp konfirmationen som ett formellt krav för alla eller vissa kyrkliga uppdrag. Konfirmationen är både ett för stort och ett för litet krav. För stort därför att det skymmer att det är genom dopet vi alla är kallade till tjänst. För litet genom att vissa uppdrag förutsätter mer kunskap än konfirmationen ger och en tydligare lojalitet med kyrkan än konfirmationen nödvändigtvis ger uttryck för.

Vid remissbehandlingen av utredningen hade de flesta remissinstanserna tillstyrkt utredningens slutsatser. Centralstyrelsen anslöt sig i huvudsak till detta i kyrkoordningsskrivelsen. Styrelsen framhöll dopet som vigningen till de döptas och troendes prästadöme och den för alla grundläggande vigningen till tjänst. ”Kallelsen i dopet avser också delaktighet i och ansvar för församlingens grundläggande uppgift.” I skrivelsen noterades att i de fall det i remissvaren på betänkandet *Konfirmationens innebörd och betydelse för kyrkliga uppdrag* hade framförts förslag om att konfirmation skulle göras till villkor för vissa uppdrag gällde det främst sådana uppdrag som avsåg gudstjänstlivet.

Centralstyrelsen framhöll att konfirmationen hör till den normala kyrkliga ordningen i en kyrka med barndop. Man menade att detta borde få konsekvenser för dem som ges ett uppdrag inom kyrkans vigningstjänst. ”De som fullgör ett uppdrag inom kyrkans vigningstjänst bör även i detta avseende vara ett tecken för församlingen och visa på det som gäller församlingen som helhet.” Därför föreslogs som ett generellt villkor för alla som vigs till ett uppdrag inom kyrkans vigningstjänst att de ska vara konfirmerade. En bestämmelse om detta finns också i 25 kap. 2 § kyrkoordningen.

När kyrkoordningen behandlades av 1999 års kyrkomöte fanns flera motioner med förslag om att den som skulle fullgöra vissa kyrkliga uppdrag skulle vara konfirmerad. (2 KL 1999:1 s. 71 f) Det gällde främst uppdrag inom gudstjänstlivets ram såsom att få tillstånd att predika och leda gudstjänster, att antecknas som fadder, att förrätta dop i en krissituation eller att biträda vid nattvardens utdelande. Det fanns också en motion 1999:82 med förslaget att konfirmationskrav skulle gälla för att väljas till ett uppdrag som förtroendevald. De flesta motionerna tog sikte på kunskapsmomentet som skäl för att den som ges ett visst uppdrag skulle vara konfirmerad.

Läronämnden framhöll i sitt yttrande LN 1999:3 dopet som den grundläggande vigningen för allas tjänst åt evangeliet och menade att de motioner som föreslog konfirmationen som villkor för vissa uppdrag gav uttryck för en annan principiell utgångspunkt där dopet skulle kompletteras med konfirmation för att någon ska få utöva ett uppdrag inom församlingen. Andra kyrkolagsutskottet anslöt sig till vad Centralstyrelsen och Läronämnden hade anfört om dopet som den grundläggande vigningen för alla uppdrag. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag att avslå motionerna med förslag om konfirmation som villkor för vissa kyrkliga uppdrag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2018:83.

Vid utskottets diskussioner med anledning av motion 2018:83 framhölls betydelsen av utbildning för dem som får uppdrag som förtroendevalda inom kyrkan. Det primära ansvaret för detta ligger lokalt såvitt gäller dem som har uppdrag i församlingar och pastorat men stiftens stöd för att detta ansvar ska kunna utövas.

Utskottet menar att det inte går att generellt tillmäta konfirmationen den betydelsen att den ger kompetens för att fullgöra uppdrag som förtroendevald. Mångas erfarenheter talar för att detta inte är fallet. Till detta kommer det som Läronämnden framhåller om dopet som den grundläggande vigningen till tjänst åt evangeliet och därmed också för uppdrag som förtroendevald. Utskottet har noterat att De ungas kyrkomöte har tagit upp motion 2018:83 och därvid tydligt avvisat förslaget om att göra konfirmation till ett valbarhetskriterium. Det finns också invändningar av mer formell art från Kyrkorättsnämnden som lyfter fram frågor som behöver klargöras ytterligare för den händelse man skulle göra den ändring i kyrkoordningen som föreslås i motionen. Sammantaget finner utskottet att det finns flera olika skäl som talar för att motionens förslag inte bör genomföras och därför föreslås att kyrkomötet ska besluta om avslag.

Uppsala den 3 oktober 2018

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Margareta Nisser-Larsson, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Beslutande: Margareta Nisser-Larsson, ordförande, Maria Johansson-Berg, Roine Olsson, Anna Forssell, Lars Risberg, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Mattias Rosenquist, Lisbeth Göranson, Anna-Lena Carlsson, Helena Elmqvist, Helena Nordvall, Hanna Unger, Linda Sjöo och Torbjörn Arvidsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Jenny Thor, Birgitta Eliasson, Sebastian Clausson, Linda Isberg, Sten Janson, Stig Eriksson, Alexander Christiansson, Naima Bahnam Johansson, Johan Blix, Hans Weichbrodt, Lars Arvidsson och Jan Björkman.

Biskoparna Susanne Rappmann och Johan Tyrberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2018:12y

Dop, konfirmation och valbarhet

Läronämndens yttrande över motion 2018:83

I sitt yttrande Ln 1999:3 över ett flertal motioner anförde Läronämnden ”att det grundläggande uppdraget – vigningen – ges i dopet och att detta är utgångspunkt för allas tjänst åt evangeliet”. Om dopet behöver kompletteras med konfirmation för den som ska utöva ett uppdrag som förtroendevald, är detta uttryck för en annan principiell utgångspunkt.

Dopet innebär ett upptagande i kyrkan och en kallelse till ansvarstagande i kyrka och samhälle. Dopet är därför grunden för att vara valbar inom Svenska kyrkan.

Den erfarenhet och kompetens avseende Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära som motionären efterfrågar kan inhämtas på olika sätt där deltagande i konfirmationsundervisning kan vara ett.

Uppsala den 31 augusti 2018

På Läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Ann-Katrin Bosbach, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Thomas Petersson, biskop Eva Brunne, Eva-Lotta Grantén, Marta Axner Ims, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Håkan Möller, Jesper Svartvik och Mikael Winninge.

Konfirmation som valbarhetskriterium

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2018:83

I motion 2018:83 föreslås att det i 33 kap. 4 § i kyrkoordningen ska anges som ett villkor för att vara valbar till uppdrag som förtroendevald att den som väljs är konfirmerad.

De principiella synpunkter på uppställningen av ett förslag till ändringar i kyrkoordningen och på beredningen av ett sådant förslag som Kyrkorättsnämnden framför i yttrandet 2018:2y gäller även beträffande motion 2018:83.

Det är inte närmare reglerat i kyrkoordningen vad det innebär att någon ”är konfirmerad”. Det finns i bestämmelser i 22 kap. 1 § om vad en konfirmation enligt Svenska kyrkans ordning ska innefatta. Det finns dock ingen motsvarande beträffande konfirmation som den som finns om dop i 19 kap. 1 § andra stycket. Där anges att Svenska kyrkan erkänner varje dop som har skett på det sätt som föreskrivs i paragrafens första stycke. Då det inte alltid står klart vad som avses med ”är konfirmerad” blir tillämpningen av den föreslagna bestämmelsen i många fall problematisk.

När det i kyrkoordningen infördes bestämmelser om att en person för att vara valbar till ett uppdrag som förtroendevald ska vara döpt fattades samtidigt beslut om en särskild övergångsbestämmelse. I punkt 19 i övergångsbestämmelserna till SvKB 1999:1 anges att ”den som innehar eller har innehaft uppdrag som förtroendevald inom Svenska kyrkan är valbar till sådant uppdrag även om han eller hon inte är döpt”. Det finns inte med något motsvarande i förslaget i motion 2018:83.

Det finns i kyrkoordningen flera bestämmelser än 33 kap. 4 § där det anges som villkor för att vara valbar att vara döpt. Om konfirmation införs som ett ytterligare valbarhetsvillkor bör prövas frågor om en konsekvent reglering av olika valbarhetsvillkor för de uppdrag som regleras i kyrkoordningen.

Uppsala den 29 augusti 2018

På Kyrkorättsnämndens vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Närvarande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Stig Eriksson, Mattias Benke, Bengt Kjellgren, Manilla Bergström, Lotta Lind, Mats Törnered och biskop Ragnar Persenius.